Dacă mă gândesc bine, reproşul esenţial pe care îl am de făcut ţării şi vremurilor este că mă împiedică să mă bucur de frumuseţea vieţii.

Din când în când, îmi dau seama că trăiesc într-o lume fără cer, fără copaci şi grădini, fără extaze bucolice, fără ape, pajişti şi nori. Am uitat misterul adânc al nopţii, radicalitatea amiezii, răcorile cosmice ale amurgului. Nu mai văd păsările, nu mai adulmec mirosul prăfos şi umed al furtunii, nu mai percep, asfixiat de emoţie, miracolul ploii şi al stelelor. Nu mai privesc în sus, nu mai am organ pentru parfumuri şi adieri. Foşnetul frunzelor uscate, transluciditatea nocturnă a lacurilor, sunetul indescifrabil al serii, iarba, pădurea, vitele, orizontul tulbure al câmpiei, colina cordială şi muntele ascetic nu mai fac de mult parte din peisajul meu cotidian, din echilibrul igienic al vieţii mele lăuntrice. Nu mai am timp pentru prietenie, pentru taclaua voioasă, pentru cheful aşezat. Sunt ocupat. Sunt grăbit. Sunt iritat, hărţuit, copleşit de lehamite. Am o existenţă de ghişeu: mi se cer servicii, mi se fac comenzi, mi se solicită intervenţii, sfaturi şi complicităţi. Am devenit mizantrop. Două treimi din metabolismul meu mental se epuizează în nervi de conjunctură, agenda mea zilnică e un inventar de urgenţe minore. Gândesc pe sponci, stimulat de provocări meschine. Îmi încep ziua apoplectic, înjurând "situaţiunea": gropile din drum, moravurile şoferilor autohtoni, căldura (sau frigul), praful (sau noroiul), morala politicienilor, gramatica gazetarilor, modele ideologice, cacofoniile noii arhitecturi, demagogia, corupţia, bezmeticia tranziţiei. Abia dacă mai înregistrez desenul ameţitor al câte unei siluete feminine, inocenţa vreunui surâs, farmecul tăcut al câte unui colţ de stradă.

Am ajuns să mă comport ca şi cum Hrebenciuc şi Cozmancă, Sechelariu şi Vanghelie, Ciorbea şi Mihaela Tatu, Andreea Marin şi Adrian Nastase, Constantinescu şi Agathon, Talpes şi Garcea ar exista cu adevărat. Colecţionez antipatii şi prilejuri de insatisfacţie. Scriu despre mizerii şi mărunţişuri. Bombăn toata ziua, mi-am pierdut încrederea în virtuţile naţiei şi soarta ţării, în rostul lumii. Am un portret tot mai greu digerabil. Patrioţii de paradă m-au trecut la trădători, neoliberalii la conservatori, postmoderniştii la elitişti. Bătrânilor le apar frivol, tinerilor – reacţionar. Una peste alta, mi-am pierdut buna dispoziţie, elanul, jubilaţia. Nu mai am răgazuri fertile, reverii, autenticităţi. Mă mişc, de dimineaţa pana seara, într-un univers artificial, agitat, infectat de trivialitate. Apetitul vital a devenit anemic, plăcerea de a fi şi-a pierdut amplitudinea şi suculenţa.

Respir crispat şi pripit, ca într-o etuvă. Când cineva trece printr-o asemenea criza de vina e, în primul rând, umoarea proprie. Te poţi acuza că ai consimţit în prea mare măsura imediatului, că nu ştii să-ţi dozezi timpul şi afectele, că nu mai deosebeşti între esenţial şi accesoriu, că, în sfârşit, ai scos din calculul zilnic valorile zenitale. Dar nu se poate trece cu vederea nici ambianţa toxică a momentului şi a veacului. Suntem năpădiţi de probleme secunde. Avem preocupări de mâna a doua, avem conducători de mâna a doua, trăim sub presiunea multiplă a necesităţii. Ni se oferă texte mediocre, show-uri de prost-gust, condiţii de viaţă umilitoare.

Am ajuns să nu mai avem simţuri, idei, imaginaţie. Ne-am urâţit, ne-am înstrăinat cu totul de simplitatea polifonica a lumii, de pasiunea vieţii depline. Nu mai avem puterea de a admira şi de a lăuda, cu o genuină evlavie, splendoarea Creaţiei, văzduhul, mările, pământul şi oamenii. Suntem turmentaţi şi sumbri. Abia daca ne mai putem suporta. Există, pentru acest derapaj primejdios, o terapie plauzibilă? Da, cu condiţia să ne dam seama de gravitatea primejdiei. Cu condiţia să impunem atenţiei noastre zilnice alte priorităţi şi alte orizonturi.

(*Despre frumuseţea pierdută a vieţii* –
Editorial de Andrei Pleşu)